

دبیر شورای عالی امنیت ملی: دموکراسی از لوله‌های تنگ بیرون نمی‌آید

گروه سیاست: دبیر شورای عالی امنیت ملی در گفت‌وگو با فصلنامه سیاست خارجی به موضوعات مختلف در عرصه سیاست خارجی پرداخته است؛ از بررسی سیاست خارجی جمهوری اسلامی تا برجام، وضعیت منطقه و تروریسم...

صفحه ۶

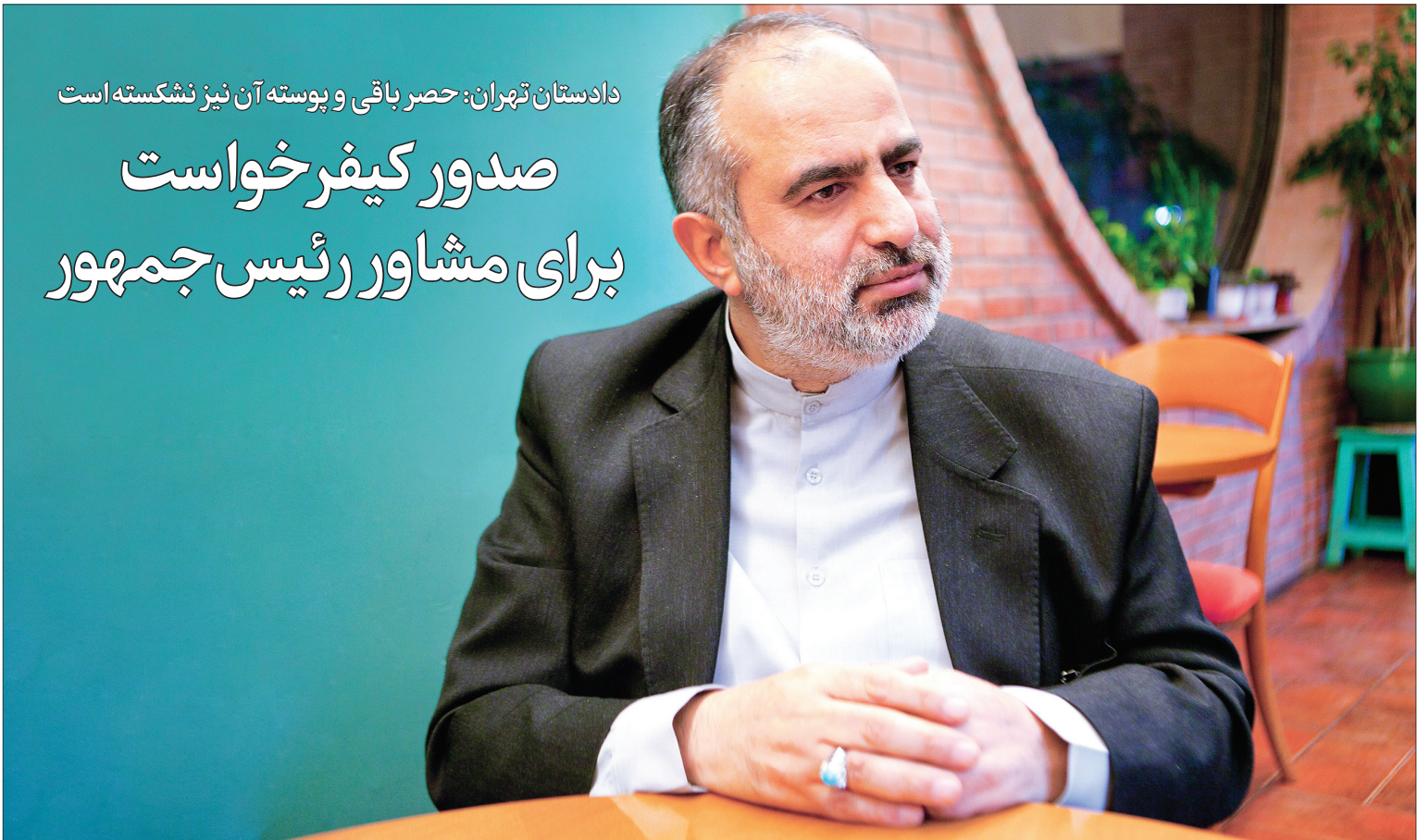
چهارشنبه ۳ بهمن ۱۳۹۷ • ۱۶ جمادی‌الاول ۱۴۴۰ • ۲۳ ژانویه ۲۰۱۹

شریعتمداری از تلاش برای تصویب لوایح مربوط به FATF خبر داد

نامه برخی وزرا به مقام معظم رهبری

صفحه ۲

صفحه ۴

دادستان تهران: حصر باقی و پیوسته آن نیز نشکسته است

صدور کیفرخواست برای مشاور رئیس‌جمهور

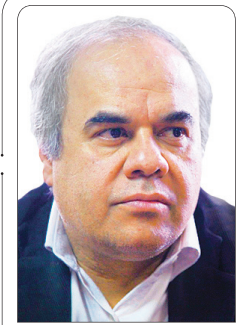
عکس: عباس کوثری، شرق

با موافقت وزیر ارشاد

سلطانی‌فر از معاونت مطبوعاتی رفت

گروه سیاست: یک‌سال و یک ماه پیش در پنجم دی محمد سلطانی‌فر به سمت معاونت مطبوعاتی انتخاب شد و دیروز، دوم بهمن با استعفا از این سمت کناره گرفت. استعفایی که با موافقت وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی همراه شد...

صفحه ۱۵

سرمقاله

پالرمو؛ خواش تقطیع‌شده

غلامرضا نظر بلند . تحلیلگر

در این چند سالی که اخبار و تحولات مربوط به موضوع پیوستن ایران به «کنوانسیون مبارزه با جرائم سازمان‌یافته فراملی» و «کنوانسیون مقابله با تأمین مالی تروریسم» را پیگیری می‌کنم، بیشترین دقت و حساسیت را معطوف دلایل ارائه‌شده از طرف منتقدان الحاق ایران به آن کنوانسیون‌ها کرده‌ام. به گمان نگارنده، منتقدان کمتر به متن اصلی مربوطه مراجعه کرده و بیشتر بخش‌های تقطیع‌شده، آن هم با ترجمه‌های نارسا را کزینش کرده و ملاک داوری قرار داده‌اند. نیک می‌دانیم که اصولاً هرگونه قضاوتی مشروط به پیروی از روش‌شناسی علمی مناسب و تحقق شرایطی است که تا فراهم نشوند، راه به جایی نمی‌برد. نخستین شرط و تمهید در اینجا مراجعه به متن اصلی کنوانسیون است که می‌خواهد در ترازوی نقد قرار بگیرد و راجع به آن حکم صادر شود. واضح است که این شرایط مشمول حال طرفداران حمایت از الحاق هم می‌شود. یادداشت حاضر که به موضوع کنوانسیون پالرمو می‌پردازد، بدون آنکه بخواهد له یا علیه الحاق موضع بگیرد یا دلایل منتقدان را راستی‌آزمایی کند، قصد دارد تا در راستای ایجاد شفافیت درباره موضوع یادشده که خوانشی روشمند (متدیک) را طلب می‌کند، به متن اصلی کنوانسیون مراجعه کند و چیکه آن را بازنشر دهد. قبل از آن، اهم دلایل منتقدان را عیناً نقل می‌کنیم:

«پیوستن به پالرمو خودتحریمی و پذیرش محدودیت است». «با کنوانسیون پالرمو تراکنش‌های مالی ایران مشخص می‌شود»، «پالرمو راه‌های دوزدن تحریم‌ها را می‌بندد»، «الحاق ایران به پالرمو مغایر قانون اساسی است»، «الحاق به پالرمو راه‌های سلبه بر کشورمان را باز می‌کند» و «تعریف ایران و غربی‌ها از تروریسم متفاوت است» عمده دلایلی است که مخالفان پیوستن ایران به کنوانسیون مبارزه با جرائم سازمان‌یافته فراملی اقامه می‌کنند.

درباره کنوانسیون مبارزه با جرائم سازمان‌یافته فراملی موسوم به پالرمو، در آغاز یادآور می‌شویم که این عهدنامه بین‌المللی، عقبه قطع‌نامه ۵۵،۲۵ مورخ ۱۵ نوامبر ۲۰۰۰ مجمع عمومی سازمان ملل متحد است که در نشست کنوانسیون‌های جهان در دسامبر همان سال در پالرمو ایتالیا به امضای کشورهای شرکت‌کننده رسید. کنوانسیون پالرمو یکی از سه ضمیمه قطع‌نامه یادشده و ستون فقرات آن است و تنها ضمیمه‌ای است که در جایگاه حقوقی والای کنوانسیون، به معنای عهدنامه‌ای در سطح بین‌المللی قرار گرفته است. دو ضمیمه دیگر عنوان پروتکل دارند. در پیش‌گفتار کنوانسیون مزبور که به امضای کوفی عنان، دبیرکل وقت سازمان ملل، رسیده، چنین آمده است: «با امضای کنوانسیون مبارزه با جرائم سازمان‌یافته فراملی در پالرمو ایتالیا در دسامبر ۲۰۰۰، جامعه بین‌المللی اراده کرده که برای دادن پاسخ به یک چالش بزرگ با واقع پاسخ بین‌المللی نشان داد». این کنوانسیون در واقع ناظر به ترتیبات اجرایی برون‌رفت از وضعیتی است که قطع‌نامه ۵۵،۲۵ ترسیم کرده و آن را ناشی از فعالیت‌های مجرمانه سازمان‌یافته در جهان دانسته است؛ برون‌رفتی که به نظر این قطع‌نامه، تحقق آن در گرو کشف‌گری جهانی است. قطع‌نامی علاوه بر دادن ارعاعاتی به قطع‌نامه‌های قبلی سازمان ملل، حاوی نکاتی است که مواردی از آن عیناً نقل می‌شود:

«ابراز نگرانی شدید از عواقب اقتصادی و اجتماعی فعالیت‌های مجرمانه سازمان‌یافته و ایجاد نیاز فوری به تقویت همکاری‌ها برای جلوگیری و مقابله مؤثر با این فعالیت‌ها در سطوح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی».

ادامه در صفحه ۴

یادداشت

هیدروکرات‌ها و حفاظت محیط زیست

بین‌المللی آن را مدیریت و حل‌وفصل‌کند؟ چه تضمینی وجود دارد که با اجرای پروژه‌های انتقال آب (منظور همه کشورهای حاشیه این دریاست)، زمانی خزر نیز خشک نشود؟ آیا اصلاً خشک‌بودن خزر مهم است؟ نکته‌آخر و نه کمترین موضوع اشاره صریح رئیس‌جمهور به مقالاتی است که نوشته می‌شوند تا «سد» توسعه «ما» شوند: «ما گاهی گرفتار یک سری مقاله شدیم و رقتیم پشت سر آن مقاله‌ها و ملت خودمان را به دردرس انداختیم؛ مگر آنها [خارجی‌ها] این مسئله و بحث‌های مربوط به گازهای گلخانه‌ای را که می‌گویند، خودشان مراعات می‌کنند». این نگاه به محیط زیست، به نشناختن ماهیت مسئله برمی‌گردد. قبل از بیان دیدگاه علم غیردینی از دیدگاه قرآن به آن می‌نگریم. باری‌تعالی در قرآن در سوره هود آیه ۶۱ (هُوَ أَنشَأَكُم مِّنَ الْأَرْضِ وَاسْتَعْمَرَکُمْ فِيهَا) می‌فرماید که انسان را از زمین آفریده و او را به آبادانی زمین گماشته است. در کلام خدا نگاه انسان به زمین باید شبیه نگاه فرزند به مادر باشد. «انشاء» به معنای ایجاد و تربیت است بنابراین انسان از زمین آفریده شده و با آن رشد و تربیت یافته است. قرآن دعوت به توسعه و آبادانی می‌کند اما بیش از آن متذکر نگاه مادرانه به زمین و حساسیت در حفاظت از آن می‌شود.

از دیدگاه علمی مسائل فعلی آب و محیط زیست ایران درهم‌تنیده هستند. دانش بشر درباره آنها ناقصی یا متناقض است به همین دلیل تعداد افراد و نظرات درگیر بسیار متنوع، بار اقتصادی مضائب و راه‌حل‌های آنها به‌طور حیرت‌آوری بزرگ و ماهیتاً به دیگر چالش‌ها و مسائل گره خورده‌اند. وقتی به یک مسئله شرور برمی‌خوریم، نباید دنبال راه‌حل درست یا غلط باشیم؛ بلکه راه‌حل‌ها از نوع بهتر یا بدتر هستند. نادیده‌گرفتن محیط زیست یا انکار آن برای آینده کشور به همان اندازه خطرناک است که کم‌توجهی یا انکار لزوم توجه عمیق به امنیت ملی. پس مشکل کجاست که امنیت ملی و حفاظت از محیط زیست ظاهراً در تقابل با هم قرار گرفته‌اند و حرف یکدیگر را بر نمی‌تابند؟ رهیافت پاسخ به این سؤال در قدم اول حوزه ادبیاتی طرفین (با فرض قبول جایگاه از طرف یکی برای دیگری است) باید توسعه‌یابد تا زبان مشترکی پیدا شود. بدون به‌وجودآمدن زبان مشترک واگرایی حوزه محیط زیست و آب کشور و حوزه امنیت بیشتر و بیشتر خواهد شد. در این رابطه توجه به یک مفهوم علمی شاید به هم‌گرایی بیشتر بینجامد، توجه به مفهوم علمی ریسک. ریسک برخلاف آنچه تصور می‌شود به معنای خطرپذیری صرف نیست بلکه ربط احتمال وقوع یک پدیده و میزان خسارت ناشی از آن است. بنابراین هر دو عامل در ریسک مؤثرند؛ احتمال وقوع و میزان خسارت.

ادامه در صفحه ۴

مه‌دی فصیحی‌هرندی
پژوهشگر حکمرانی سیاست‌گذاری
و دیپلماسی آب

سال‌هاست هیدروکرات‌ها (آب‌فسالاران) که در بدنه دولت‌های مختلف جا خوش کرده‌اند، به عنوان مغزافزارهای حکمرانی سیاسی و فنی کشور تصمیمات کلیدی مدیریت آب را به عهده دارند. در این نگاه، راه‌حل‌های مهندسی و فناوریانه پاسخ مسائل آب هستند و حساسیت به محیط زیست سدی در برابر پیشرفت و توسعه است. هرچند به نظر می‌آید این مواضع تا حدی تعدیل شده است؛ ولی عملاً تغییری در نتایج سیاست‌ها حاصل نشده و فقط در راستای تعویق حل بحران آب و نه مدیریت آن، کار کرده است. حال که دیگر رودخانه‌ای باقی نمانده است که آب‌پروژه‌های سدسازی بر آن بنا شود و روش‌های توهّم‌آمیز مدیریت خشک‌سالی نظیر مقابله پلیسی با حفر چاه‌های غیرمجاز هم گره مسئله آب را باز نکرده است. استان‌های مرکزی و شرقی کشور در گرفتن مجوز و اعتبار برای استحصال و انتقال از شیرین از دریاها و شمال و جنوب کشور با هزینه‌های نجومی (پروژه‌هایی با مبالغ اجرایی بین ۱۰ هزار تا ۷۰ هزار میلیارد تومان) برای هزاران کیلومتر لوله‌گذاری مسابقه می‌دهند. پروژه‌های ژولورنی استخراج آب از زرفای چند کیلومتری عمق زمین با پشتوانه مؤسسات پژوهشی کشور، به پیش می‌روند. این پروژه(ها) با استدلال علمی اینکه مانع خروج آب‌هایی از کشور می‌شود که از هیمالیا و از اعماق زمین از زیر پای ما فرار می‌کنند، کلید خورده است و در شبکه‌های اجتماعی به عنوان اینکه ایران به روش‌های استخراج آب دست یافته که تا ۱۷۵ سال دیگر منبع مطمئن آب را در اختیار می‌گذارد، دست‌به‌دست می‌شود. در این اثنا سخنان رئیس‌جمهور روحانی در جلسه هیئت دولت (۹۷/۹/۲۱) و سخنرانی دیگری در زمینه بارش، یکی، دو نشانه قبلی را به حاکی از توجه دولت ایشان به محیط زیست و اجتماعات پیرامونی بدنه‌های آبی بود، از ذهن‌ها پاک کرد: «ایران هیچ مشکل آب ندارد بلکه مشکل تلاش و برنامه‌ریزی دارد؛ در جنوب و شمال آب داریم... تمام کشور‌های حاشیه جنوبی خلیج‌فارس از این آب استفاده می‌کنند و ما استفاده نمی‌کنیم». حال که واکنش‌های احساسی به این سخنان کمی فروکش کرده است، می‌توان آن را بررسی کرد. ایران «مشکل کم‌آبی» ندارد ولی با «کم‌یابی» آب روبه‌رو است. «کم‌یابی» آب با «کم‌آبی» متفاوت است. پدیده کم‌یابی آب دائمی و بشرساخت است. درحالی‌که کم‌آبی طبیعی است. آب به عنوان یک منبع محدود که مقدار آن در کره زمین ثابت است، یک منبع «کم‌یاب» به حساب می‌آید ولی لزوماً مناطق مختلف این کره خاکی کم‌آب نیستند. کم‌یابی با کمبود آب اختلاف عرضه

حرف اول

کزی و کاستی در بودجه‌ریزی دولت

علی ششم اردکانی
رئیس کمیسیون انرژی اتاق ایران

این روزها همه تصمیم‌گیران ایران در دولت، مجلس و محافل اقتصادی و سیاسی درگیر آخرین بررسی‌های بودجه عمومی سال ۱۳۹۸ کشور هستند. متأسفانه این سند بودجه به جای پلکانی برای راهیابی به توسعه ملی، به اذعان تهیه‌کنندگان آن، یک بودجه مصرف درآمدهای نفتی است! این بودجه از چند کزی و کاستی در رنج است که از جمله عبارت‌اند از: گروهی در دولت ناکارآمد و در خارج از دولت نوعی مسابقه در انداخته‌اند تا بهای صادرات نفت را به چاپ ریاال بپسارند و آن را بین خود در مصارف جاری و نوعاً غیرحاکمیتی مصرف کنند. این مسابقه خود نیازمند ارزیابی اثر تورمی ارزهای نفتی است.

مسابقه در مصرف گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی، بدون ایجاد درآمد ملی متناسب با این مصارف به نوعی هدرسوزی می‌ماند که با هدرسوزی روزانه چهل‌وچند میلیون مترمکعب گاز طبیعی، مسابقه می‌دهد. قیمت‌گذاری‌ها برای مصرف‌کنندگان سوخت‌های نفتی چنان است که هزینه‌های صرفه‌جویی در مصرف را غیر اقتصادی کرده است! درحالی‌که بهای پایین فرآورده‌های نفتی فقط برای قاچاقچیان سوخت مفید است که روزانه میلیون‌ها دلار درآمد دارند و این درآمد را عمدتاً صرف واردات کالای مصرفی قاچاق می‌کنند و تولیدکنندگان ایرانی را یارای رقابت قیمتی با آنها نیست؛ همه این چرخه شوم ضد تولید ملی و ایجاد اشتغال به‌ویژه برای جوانان است. این قیمت‌گذاری و مصرف انرژی ناشی از تفکر اقتصاد تخیلی و غیرتوسعه‌ای است. درحالی‌که با قیمت‌گذاری درست از محل فرآورده‌های نفتی سالانه، براساس قیمت‌های منطقه‌ای فراورده می‌توان ۳۶۰ هزار میلیارد تومان برای خزانه درآمد حاصل کرد. تخصیص بودجه به شرکت‌های دولتی که با سودا استفاده از عناوین قانون تجارت ایجاد شد و بوروکرات‌ها چون مایه حیات آنها را عزیز می‌دارند، خود فاجعه‌ای است. بهترین نمونه شرکت پخش فرآورده‌های نفتی است که به جای اینکه بزرگ‌ترین منبع درآمدی دولت باشد و بتواند از هر لیتر گازوئیل و بنزین درآمدی داشته باشد و طبق قانون سالانه حدود ۳۶۰ هزار میلیارد تومان تحویل خزانه دهد، نیازمند تخصیص بودجه است!

ادامه در صفحه ۶

همراهان امروز روزنامه شرق

رجوع به صفحه ۳

OMEGA

رجوع به صفحه ۵

سررسید
www.azadehco.com

سازمان آگهی‌ها

۸۸۱۹۲۸۷۷ — ۸۸۷۹۲۴۳۴

ارتباط با روزنامه شرق
SHARGHLINE
@SHARGHDAILY.IR

کل من علیها فان الا هو
سردار جانباز و پاکباز جناب آقای محمدباقر بختیار
درگذشت مادر عزیزتان

«مرحومه حاجیه خانم مرضیه رجب‌صفری» را در ایام غم‌افزای
فاطمیه به جناب‌عالی و دیگر بازماندگان عزادار تسلیت می‌گوییم.

رجوع به صفحه ۴